

Kansallinen itsehoitolääkeohjelma - lääkepoliittinen tausta ja tavoitteet

Itsehoitolääkintä Suomessa – nykytila ja kehittäminen / Itsehoitolääkeohjelman julkistaminen 26.1.2015

Marjo-Riitta Helle
Yksikön päällikkö / Myyntiluvat
Fimea

Fimean sisäiset herätteet ohjelman laadinnalle

- Vuosien varrella käyty keskustelu itsehoitolääkevalikoimasta lääketeollisuuden ja viranomaisen välillä
- Toistuvasti tiedotusvälineissä esille nousseet keskustelut ja kannanotot itsehoitolääkkeiden turvallisuudesta ja Suomen ammattiapteekijärjestelmän mahdollisuuksista turvallisuuden varmistajana
- EU:n lääkevalvontaverkoston toiminnan mukanaan tuoma tietoisuus itsehoitolääkinnän erilaisista ratkaisuista jäsenmaissa, ensimmäiset Euroopan lääkearviointiviraston koko EU:ta koskeneet itsehoitolääkepäätökset

Lähtölaukaukset toteutukselle

- Lääkepolitiikka 2020 asiakirjan laadinnan yhteydessä lääkealan toimijoiden ilmaisema tarve erityiselle itsehoitolääkityksen ohjelmalle, joka niveltäisiin terveydenhuollon kokonaisuuteen ja tähtäisi tarkoituksenmukaiseen ja turvalliseen itsehoitolääkitykseen
- Ministeri Risikko kirjautti itsehoitolääkeohjelman laatimisen käynnistämisen Fimean ja STM:n väliseen tulossopimukseen 2012.

LÄÄKEPOLITIikka 2020

”Kohti tehokasta, turvallista, tarkoituksenmukaista ja taloudellista lääkkeiden käyttöä ”

1. Lääkehuolto on osa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää
2. Lääkehuolto on laadukasta, vaikuttavaa ja kustannustehokasta
3. Rationaalinen lääkehoito ja hyvä lääkitysturvallisuus lisäävät väestön hyvinvointia, parantavat kansanterveyttä ja vähentävät terveydenhuollon kustannuksia

LÄÄKEPOLITIikka 2020

”Potilaan ja asiakkaan omaa roolia on lisättävä erityisesti pitkäaikaissairauksien ja helposti itse hoidettavien oireiden hoidossa”

”Lääkkeiden epätarkoituksenmukainen tai virheellinen käyttö voivat heikentää lääkeshoidon tuloksia, aiheuttaa merkittäviä terveyshaittoja sekä lisätä terveyspalvelujen käyttöä ja kustannuksia ”

”Itsehoitolääkkeiden asianmukaisessa käytössä korostuvat terveydenhuollon ammattilaisilta, erityisesti proviisoreilta ja farmaseuteilta, saatava neuvonta”

Itsehoitolääkeohjelman lähtökohdat

- Ensisijainen lähtökohta kansanterveys ja turvallinen lääkehoito
- Itsehoitoon sopivien lääkkeiden valikoiman riittävä kattavuus turvataan, mutta lääkehoidolla ei tarpeettomasti korvata lääkkeettömiä hoitomuotoja

Kansallisen itsehoitolääkeohjelman tarkoitus

- Kuvaa suomalaisen itsehoitolääkinnän nykytilaa ja tavoitteita sekä itsehoitolääkevalikoimaan vaikuttavia tekijöitä peilaten niitä turvallisen itsehoitolääkityksen toteutumismahdollisuuksiin Suomen terveydenhuoltojärjestelmässä
- Avaa kehittämistarpeet lääkealan toimijoiden yhteiseen työhön

Ohjelman raja-alueet

- ei kata itse- tai omahoidon kokonaisuutta, mutta itsehoitolääkitystä tarkastellaan osana hoidon kokonaisuutta
- ei koske eläimille tarkoitettuja lääkkeitä, perinteisiä kasvirohdosvalmisteita tai homeopaattisia ja antroposofisia valmisteita
- ei koske lääkevalvonnan ulkopuolelle kuuluvia tuoteryhmiä, kuten ravintolisiä, kosmeettisia valmisteita ja lääkinnällisiä laitteita
- Itsehoito-ohjelma kytkeytyy, mutta ei puutu selvitykseen apteekkitoiminnasta ja muusta lääkehuollosta eikä kansalliseen lääkeinformaatiostrategiaan

Keskeisiä ohjelmassa esiin nousevia havaintoja ja linjauksia

- Lääkkeiden käyttäjät ovat keskimäärin tyytyväisiä itsehoitolääkkeiden saatavuuteen ja valikoimaan
- Suomen itsehoitolääkevalikoima on EU-vertailussa hyvää keskitasoa
- Itsehoitolääkevalikoiman harmonisaatio EU:ssa ei ole itsetarkoitus, sen tulee huomioida kansallisten terveystalvvelujärjestelmien erilaisuus

Keskeisiä havaintoja ja linjauksia jatkuu...

- Terveystieteiden tutkimuskeskus voi nostaa esiin itsehoitolääkevalikoiman laajentamisen tarpeen
- Lääkehuolto on osa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää – tämän tulisi näkyä itsehoitolääkkeiden käytön seurannassa ja ohjauksessa
- Apteekeilla on keskeinen rooli lääkeinformaation jakamisessa. Suomalainen ammattiapteekkijärjestelmä tarjoaa hyvän pohjan.
- Lääkeinformaatiolla on keskeinen rooli turvallisen itsehoitolääkinnän toteutuksessa

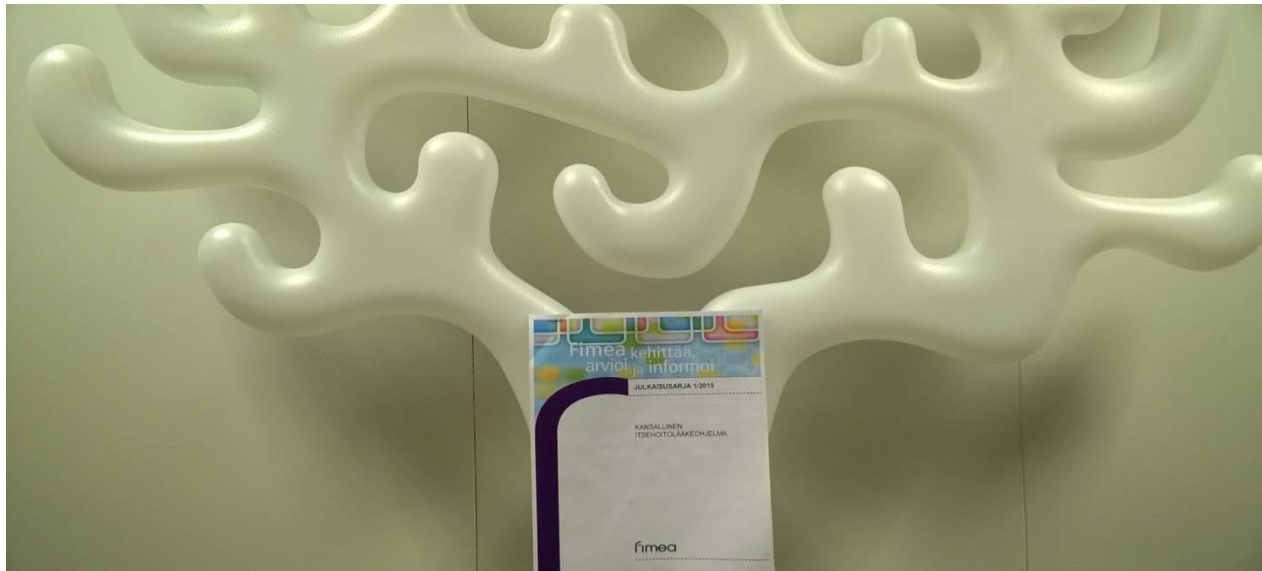
Keskeisiä havaintoja ja linjauksia jatkuu

- Itsehoitolääkkeiden käytön seuranta ja dokumentointia tulisi kehittää
- Tarvitaan lisää kansallista tutkimusta itsehoitolääkinnän turvallisuudesta ja merkityksestä osana kokonaishoitoa
- Itsehoitolääkinnän turvallisen toteutuksen kannalta erityinen riskiryhmä ovat monisairaavat potilaat, tyypillisesti ikääntynyt väestö

Itsehoitolääkeohjelman tavoite

Parhaimmillaan itsehoitolääkkeillä voidaan merkittävästi parantaa lääkityksen saatavuutta ja useissa tilanteissa vähentää muun terveydenhuollon kuormitusta kansanterveyden parhaaksi.

Kansallinen itsehoitolääkeohjelma – lääkealan toimijoiden yhteiseen käyttöön!

**Kaikilta alan toimijoilta odotetaan
aloitteellisuutta ja aktiivisuutta!**